

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Інститут бізнесу та сучасних технологій

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Економіка територій і територіальних громад»
на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 6 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Економіка підприємства»
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	Бакалавр

Науково-педагогічний працівник, який веде дану дисципліну –

Перебийніс Василь Іванович,
професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем,
доктор економічних наук, професор

Контактний телефон	50-92-05
Електронна адреса	perebyynis@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок, що дають змогу брати участь у забезпеченні соціально-економічного розвитку територій і територіальних громад
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: екзамен
Базові знання	Наявність знань з базових економічних дисциплін
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
1. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) - ПР 5. 2. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки - ПР 16.	1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях - ЗК 4. 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення - ЗК 11. 3. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами - СК 2. 4. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію - СК 11.

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
3. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків - ПР 17	5. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення - СК 12. 6. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків - СК 14.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні основи економіки територій і територіальних громад		
Тема 1. Економічний простір як основа економіки територій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Сутність поняття „економічний простір”. 2. Види економічного простору. 3. Регіон як частина економічного простору. 4. Форми просторової організації господарства та розселення.
Тема 2. Теорії просторового розміщення економіки	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Теорія «концентричних кілець» Тюнена. 2. Модель розміщення промислових підприємств (теорія «штандортів» Вебера). 3. Система шестикутників Кристалера – Леша.
Тема 3. Адміністративно-територіальний устрій України: ретроспектива та сучасність	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Трансформація адміністративно-територіального устрою України в ретроспективі. 2. Нова парадигма регіонального розвитку країн Європейського Союзу. 3. Напрями реформування адміністративно-територіального устрою України.
Тема 4. Принципи сучасної політики регіонального розвитку	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Державна регіональна політика як складова соціально-економічної політики. 2. Особливості регіонального розвитку України. 3. Системність як принцип регіонального розвитку. 4. Комплементарність як принцип регіонального розвитку. 5. Інституційна забезпеченість як принцип регіонального розвитку.
Модуль 2. Прикладні аспекти розвитку територій і територіальних громад		
Тема 5. Інституційне забезпечення розвитку громад і територій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Основоположні засади інституційного забезпечення розвитку громад і територій. 2. Нормативно-правове забезпечення місцевого самоврядування. 3. Децентралізація та розвиток територіальних громад. 4. Інституційне забезпечення розвитку сільських громад і сільських територій.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 6. Стратегування громад і територій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Теоретичні основи стратегування. 2. Методичні засади стратегування громад і територій. 3. Анкетне опитування мешканців громади. 4. Соціальний паспорт територіальної громади.
Тема 7. Планування розвитку територій і територіальних громад	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Управління регіональним розвитком 2. Планування розвитку регіональних соціально-економічних процесів. 3. Програми соціально-економічного розвитку регіону. 4. Зарубіжний досвід регіонального соціально-економічного розвитку. 5. Стратегічне планування розвитку територій і територіальних громад.
Тема 8. Бюджетне регулювання соціально-економічного розвитку територій і територіальних громад	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Принципи формування місцевих бюджетів. 2. Доходи місцевого бюджету. 3. Видатки місцевого бюджету. 4. Міжбюджетні трансферти. 5. Прогнозування доходів та видатків місцевих бюджетів. 6. Оцінка бюджетної самодостатності територіальних громад.

Інформаційні джерела

1. Антонік В.І. Розміщення продуктивних сил: навч. посіб. / В.І. Антонік, В.А.Ковальчук, В.Д.Кононенко, Є.К.Бабець, В.П.Стасюк. - Київ : ВД „Професіонал”, 2006. – 224 с. (с. 22-34).
2. Бюджетний кодекс України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Голвазін О.М. Концептуальна модель державної політики поліцентричного розвитку України / О.М. Голвазін О.М. // Бізнес інформ. – 2017. - №11. – С. 8-13.
4. Джаман М.О. Теорія економіки регіонів : навч. посіб. / М.О.Джаман. - Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 384 с.
5. Дорогунцов С.І. Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки : навч. посіб. / С.І. Дорогунцов, Я.Б.Олійник, А.В.Степаненко. – К.: Стафер-2, 2001. – 144 с.
6. Закон України „Про добровільне об’єднання територіальних громад”. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
7. Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні”. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97>
8. Закон України „Про співробітництво територіальних громад”. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
9. Зінь Е.А. Регіональна економіка : підручник / Е.А. Зінь. – К.: ВД „Професіонал”, 2007. – 528 с.
10. Іванов С. В. Концепція соціальної держави як теоретична база розвитку сільських територій. / С.В.Іванов, М.Є.Рогоза, В.І.Перебийніс // Економічний вісник Донбасу. – 2016. – №1 (43). – С. 51-55.
11. Інструменти розвитку об’єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади / за заг. ред. В.М.Олуйка. – К.: Ваіге, 2017. - 432 с.
12. Коваль Я.В. Регіональна економіка : навч. посіб. / Я.В. Коваль, І.Я.Антоненко. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 272 с.
13. Конституція України. – Режим доступу: <http://ufpp.gov.ua/content/PDF/zakonodavstvo/konstituchiya.pdf>
14. Методологія стратегічного планування розвитку об’єднаних територіальних громад в Україні. – Режим доступу: https://surdp.eu/uploads/files/SP_OTG_Methodology_UA.pdf
15. Перебийніс В. І. Державне регулювання соціально-економічного розвитку сільських територій. / В. І. Перебийніс, В. І. Гавриш, Ю. В. Перебийніс. // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі: Серія «Економічні науки». – 2014. – №1. – С. 79-84.
16. Регіональна економіка : навч. посіб. / Я.Б.Олійник, С.П.Запоцький, О.Ю.Кононенко, А.Л.Мельничук, В.Ф.Пасько; за ред. Я.Б.Олійника. – К.: КНТ, Видавець Фурса С.Я., 2007. – 444 с.

17. Сазонець І.Л. Розміщення продуктивних сил: навч. посіб. / І.Л. Сазонець, В.В.Джинджоян, О.О.Чубар. – К.: Центр учбової літератури, 2006. – 320 с. (с. 11-17).

18. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС): навч. посіб. / за заг. ред. В.В.Толкованова, Т.В.Журавля. – К.: Фенікс, 2016. - 154 с.

19. Сучасні проблеми та перспективи сталого розвитку сільських територій в Україні : збірник матеріалів Шістнадцятих річних зборів Конгр. Вчен. економістів-аграрників та Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 1 черв. 2017 р. – К.: ННЦ „ІАЕ”, 2017. – 386 с.

20. Татт Браян. Регіональний економічний розвиток : навч. посіб. / Браян Татт, Пат Грей, О.П.Крайник. – Львів: Ліга-прес, 2003. – 280 с.

21. Ткачук В.А. Розвиток сільських територій в умовах соціально-економічних трансформацій та людиноцентризму: теорія та практика : монографія / В.А. Ткачук. – К.: ЦП „Компринт”, 2017. – 372 с.

22. Українська модель аграрного розвитку та її соціоекономічна переорієнтація : наук. доп. / [О.М.Бородіна, В.М.Геєць, А.О.Гуторов та ін.]; за ред. В.М.Геєця, О.М.Бородіної, І.В.Прокопи ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозів. – К., 2012.- 56 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни